

## **РУКОПАШНИЙ БІЙ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СУЧАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ**

**Борзило О.Ю. Бабаєв Ю.Г.**

*Військовий інститут танкових військ Національного технічного  
університету «Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

У сучасній російсько-українській війні рукопашний бій став стратегічною необхідністю [1] через ведення бойових дій на малій дистанції в міських умовах, траншеях і підземних комунікаціях [2]. Обмежений простір, нестача боєприпасів та пошкодження зброї роблять традиційний вогонь неефективним [3,4], тому навички рукопашного бою стають вирішальними [4]. Рукопашний бій охоплює як беззбройне протиборство, що ґрунтується на використанні фізичних можливостей людини (удари, кидки, больові прийоми), так і володіння холодною зброєю — ножами, саперними лопатками, штик-ножами, прикладами тощо. Така універсальність дає бійцю змогу діяти ефективно в найнебезпечніших умовах [5].

Після 2014 року, коли Україна опинилася в умовах гібридної агресії, Збройні сили України розпочали масштабну модернізацію підготовки особового складу, включаючи системну роботу над вдосконаленням навичок ближнього бою. Були запроваджені нові підходи, адаптовані до реалій війни: активне запозичення досвіду країн НАТО, залучення інструкторів із сучасних бойових мистецтв, інтеграція рукопашного бою в загальну систему бойової підготовки [2].

Крім практичного значення, рукопашний бій також виконує важливу психологічну функцію — формує впевненість у власних силах, зміцнює бойовий дух, розвиває стресостійкість і здатність до швидких рішень у критичних ситуаціях. Завдяки цьому українські захисники демонструють високу боєздатність навіть у надскладних умовах сучасної війни [1]. Відпрацьовані навички рукопашного бою дозволяють військовослужбовцям максимально ефективно діяти в ситуаціях, де застосування зброї ускладнене або небажане, забезпечуючи їхню безпеку та перевагу над противником [2]. Крім того, тренування у цій дисципліні сприяють формуванню дисципліни, витривалості та взаємодії в підрозділах, що є критично важливим для успішного виконання бойових завдань. Таким чином, рукопашний бій є не тільки фізичною, але й морально-психологічною основою для підвищення загальної ефективності Збройних сил України у захисті суверенітету та територіальної цілісності держави.

### **Література:**

1. Основи військового рукопашного бою. — Київ: Центр учбової літератури, 2019.
2. NATO Standardization Office. Military Training for Urban Operations (STANAG 2245). — Brussels, 2018.
3. Психологічна підготовка військових у бойових умовах. — Харків: НУЦЗУ, 2020.
4. Бойові мистецтва в системі підготовки сил спеціального призначення. Військово-науковий вісник. - 2022.
5. Доктрина Збройних Сил України з підготовки особового складу. - Міністерство оборони України, 2023.